

5. БЕСЕДА

На Сретење

Господа и Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, у којој се говори и о целомудрености и о злу које јој је противно

1. Пре доласка Христовог сви смо имали оно што је постојало од Прародитеља – проклетство и општу и једнаку осуду коју су сви добили од једног Прародитеља, предавану као од корена роду и наслеђивану заједно са (људском) природом. Свако је за оно, што је лично учинио, добијао од Бога осуду или похвалу, али нико ништа није могао против оног општег проклетства и осуде, тог злог наслеђа које је му је од почетка било предато и које је он преносио својим потомцима.

2. Међутим, дошао је Христос, Ослободилац природе, Који је опште проклетство претворио у општи благослов, примивши од Пречисте Дјеве нашу праведно осуђену природу, да би је у Самом Себи показао у новом лику и непричасну старом семену, тј. као невину и оправдану, како би они који су потом од Њега у Духу рођени остали изван тог прародитељског проклетства и осуде. Зар дакле постоји нешто, што не би сваком човеку допустило да учествује у Његовој благодати? Има ли некога ко од Њега не добија опроштај за своје преступе? Не, тако нешто не може бити, јер Он од нас није примио само нашу ипостас (наш лик, наше лице) него (васцелу) нашу природу коју је обновио, сјединивши се с њом у Својој Ипостаси. Желећи да се сви спасу, Он је заиста “савио” небеса, сишао (на земљу) ради свих, кроз дела и речи и Страдања показао читав пут спасења и узашао на небеса, позивајући тамо оне који су поверовали у Њега. Он није само природи, коју је по нераскидивом сједињењу прихватио од нас, него је и свакоме ко верује у

Њега подарио потпуно искупљење, које је уистину сатворио и не престаје да га твори, мирџи са Оцем кроз Самог Себе, враћајући силом (сопствене) послушности свакога од нас и исцедујући нашу непослушност.

3. Он је ради тога завештао божанско крштење, оставио спасоносне законе, свима проповедао покајање и предао Своје Тело и Крв, јер ни крштење, ни живот према божанским заповестима, ни причасност обоготворујућем Хлебу и Чаши не прихвата природа као таква, него управо ипостас (личност) сваког верујућег. Посредством свега тога Христос нас оправдава као посебне личности (грч. *ὑποστατικός*) и враћа у послушност Небеском Оцу. Саму природу, коју је примио од нас, Он је обновио и показао као освештану, оправдану и у свему послушну Оцу, због чега се и Он Сам по ипостаси (ипостасно, грч. *ὑποστατικός*) сјединио с њом и, у складу с њом је деловао и страдао, што се односи и на догађај који данас празнујемо, тј. на Његово усхођење у онај стари храм или на представљање ради очишћења, на Симеоново богонадахнуто Срећење и исповедање (пророчице) Ане, која целог живота није напуштала храм.

4. После Спаситељевог Рођења од Дјеве, и после Обрезања, које се по закону савршава осмога дана, када се, како каже еванђелиста Лука, *навршише дани за очишћење њихово по закону Мојсејеву, донеше Га у Јерусалим да Га сјаве пред Господом, као што је написано у закону Господњем* (Лк. 2; 22). Он прима Обрезање по закону, приводи се по закону, бива представљен како је написано у закону и, сагласно ономе што је речено у закону Господњем, приноси се и жртва.

5. Видите ли како је Творац и Господар Закона у свему био послушан Закону? Шта је тиме савршио? Нашу природу је у свему учинио послушном Оцу и тако исцелио нашу непослушност, преобравивши проклетство у благослов. Као што је у Адаму била сва наша природа, тако је и у Христу; и као што смо се кроз Адама, који је настао из земље, сви ми који смо од њега постали, вратили у земљу и били послати у ад, тако смо кроз Адама Који је са Небеса, према речима апостола, сви изнова позвани на небо и удостојени тамошње славе и благодати, иако је то сада прекривено тајном, јер се каже: *Ваш је живот сакривен са Христом у Богу. А кад се јави Христос, живот ваш, онда ћете се и ви сви с Њиме јавити у сла-*

ви (Кол. 3; 4). Који то "сви"? Реч је о онима који су усиновљени Христу у Духу, и који су на делу показали да су Његова чеда.

6. *А кад се навршише дани за очишћење њихово, донеше Га да Га сјаве пред Господом.* О коме је ту реч? Закон каже да су дужни да се очисте како новорођени, тако и они који су их родили у заједници брака. Због тога Псалмопојад каже: *У безаконјима се зачех и у гресима роди ме мати моја* (Пс. 50; 7). Пошто се ту не ради о родитељима, него о једној Која је родила, и пошто је Она Дјева, пошто је у питању рођење Детета Које је бесеменио зачето, онда ту, наравно, није било ни потребе за очишћењем, него је и оно представљало дело послушности које враћа непослушну природу, дело исправљања кривице за непослушност. Када се, дакле, *навршише дани за очишћење њихово, донеше Га да Га сјаве пред Господом*, да Га посвете, да Га представе као првенца, сагласно ономе што је написано у Закону Господњем: *Свако мушко које отвори утробу мајке своје, светиим ће се Богу назвавши (Посвети Ми свакој првенца, што Бог отвори мајерици у синова Израилевих: јер је Моје – 2. Мојс. 13; 2).*

7. И заиста, Он је био једини Који је Својим зачећем отворио утробу и без брачног сједињења био ношен у њој силом једне речи и знамења Божијег, као што је Анђео и саопштио Дјеви. За што Закон каже: свако мушко које отвори утробу мајке? Слично као што су се многи називали пророцима и христосима (помазаницима) – како и Бог говори кроз Псалмопојца: *Не дошчишће се помазаника Мојих, и пророцима Мојим не чиниће зла* (Пс. 104; 15) – а само је један заиста био Христос (помазаник) и један Пророк, тако и овде, мада се каже "сваки првенац", свако мушко које отвори утробу мајке, утробу је уистину отворио само Он, једини Светац Израилев. Донеше Га – каже – *да принесу жртву као што је речено у Закону Господњем: две трлице или два голубића.*

8. Привошење пара грлица представљало је целомудреност родитеља, оних који живе по закону брака; а два голубића, који не познају брак, јасно су наговештавала Дјеву и од ове Дјеве рођенога, Који је до краја Девственник. Обрати пажњу на строгу тачност Закона: говорио је о пару грлица, будући да грлице означавају оне који су сједињени браком; када је пак реч о птицима, на њих ово не може да се примени, јер ни Она Која је родила ни Онај Који је рођен нису знали за јарам (брака). Наговештавајући још у старин-

ни девствено рођење, Закон га предсказује овим прасликима (предизображенима). Након што се на чудесан начин родио, Он је сада био донесен у храм, док је Дух Свети припремио друге, достојније грлице и голубиће. Кога то? Симеона и Ану, јер би они због свог младенаштва (детењег узраста) када је у питању грех оправдано могли да буду названи голубићима или пак грлицама, с обзиром на њихову крајњу целомудреност.

9. Изложимо сажето еванђелске речи. Будући уистину праведан и богобојажљив, Симеон је представљао оруђе Духа Светог и сада је, Њиме покренут, дошао у храм, пожурio им у сусрет и примио у наручје овог Небеског и уједино Земалског Младенца, приносећи Му, као Богу, химну и прозбу, молећи да се у миру разлучи од свог тела, објављујући свима и тврдећи да је Он (Младенац) Спасоносна Светлост, Која ће да обори невернике и да подигне оне који верују у Њега.

10. Затим је и Дјеви, Матери Младенца, предсказао бол који ће да осети крај Синовљевог Крста и који ће показати да је Она по природи Мајка овог Богочовека-Младенца, као и да ће се колебљиве помисли, које ће се открити, избрисати из срдаца. Симеон је, наиме, прекрасно доказао да ће туга коју ће Јој донети страдања Сина и дубока патња и састрадање са Њим показати да је Она истинска Мајка овог чудесног Сина.

11. Пророчица Ана, кћи Фануилова, удовица од осамдесет четири године, ревностна у постовима и молитвама, која никада није одлазила из храма, тада је посебно била обузета божанским Духом, заблагодарила је Богу и објавила да је наступило избављење за све који га чекају, а то је овај Младенац.

12. Такве словесне грлице послао је Дух Свети ради Сретења Христа Који је усходио у храм, и показао нам какви треба да буду они што у себе примају Христа. Осим тога, показао нам је и какве треба да буду жене које, изгубивши мужа, остају без средстава за живот, као и мужевн који изгубе своје супруге. Ова Ана, кћи Фануилова, била је удовица, али и пророчица. Зашто? Зато што је оставила световне и житејске бриге и није одлазила из храма, зато што је живела непорочно, проводећи и дан и ноћ у постовима и бдењима, у молитвама и псалмовојању. Природно је стога што је препознала Господа, Којем је служила свим својим делима, онда када је Он дошао (у храм), као што Му и Псалмовојац-Про-

рок каже: *Певаћу и разумећу на љућу непорочном: када ћеш доћи к мени* (Пс. 100; 2).

13. Такви треба да буду они који су из брака, посредством честитог удовиштва, приступили девственичком животу да би тако живели. Дакле, ако на други брак у потпуности гледаш с висине као на мање вредан, онда се чврсто држи своје намере и иди за онима који су од почетка до краја били безбрачни. Мада је апостол Петар имао тајшту, није заостао за Јованом Девствеником који је потрчао ка живототворном Гробу, па га је чак и претекао. Зато га је заједнички Господар поставио да буде предводник предводника. На такву висину узводи богочежљивост, преносећи од тела ка духу!

14. Пази да одрицањем од првог (тј. брака) као од мање вредног и посезањем за другим (тј. за девственошћу) које не можеш да досегнеш не скренеш са пута и на посрнеш, не поступајући више по закону или изнад закона, него против закона. Ако и оне који живе у удовиштву сматрамо достојнима осуде уколико не живе целомудрено, па чак и ако су се на законит начин свезали у други брак, не сматрамо их потпуно беспрекорним (пошто су, како каже Павле, одбацили првобитну веру), колико су веће осуде достојни они који законитом браку претпостављају незаконито уживање и они који се, иако живе са (законитим) женама, не кло-не разврата?! Потоп који је задесио читав свет наступио је услед блудничења оних што су се од старине називали "синовима Божијим"; због блудничења је на Содому сишао огањ с неба; несреће су стигле и Израћлице који су сагрешили са Моавкама. Узрок ондашњег истребљења великог броја људи био је блуд, а мислим да он и данас за нас представља узрок пораза које трнимо од иноплеменика и разних унутрашњих и спољашњих зала и несрећа.

15. Писмо је "синовима Божијим" најпре назвало оне што потичу од Еноса, а он је био први који је полагао наду у призивање имена Господњег. Енос је био син Сита, чији се род разликовао од рода проклетог Кайна и живео је целомудрено. Ради њих је тада још опстајао свет, све док нису, како је писано, видели кћери људске, тј. девојке из рода Кайновог. Оне су биле лене, због чега су они, опчињени њиховом раскалашном лепотом, почели да их узимају за жене, коју год су хтели, док се нису научили њиховим делима и док се није умножило зло на земљи. Тада је наступио По-

топ и све их уништио. Да се тада на земљи није нашао Ноје и Нојеви синови који су живели целомудрено – а да су живели целомудрено види се из тога што је сваки имао по једну жену са којом је и ушао у Ковчег – не би остало никаквог корена нн основа из којег би постао други свет.

16. Видите ли како је у старини због блуда могао да пропадне овај свет, да се није сачувао благодарећи целомудренима? Неће ли они који су недостојни овог света пошто га доводе уперед, бити одбачени и у будућем веку и предати огњу пакленом, јер се никако нису супротстављали огњу телесних наслада, осим ако не пожуре да га кроз покајање угасе и да сузама овде свегу нечистоту из прошлости? Нека знају да ће, ако не пожуре да се кроз покајање супротставе страсти а повремено и срамној страсти која је по природи још гора од оне што јој је претходила и која је пород развратне пожуде, још овде привући паклени огањ који ће уграбити раскалашне и предати их вечним мукама.

17. Ко не зна за Содомљане и за њихово растаљивање противприродним блудом, за којим је уследила огњена киша и њихова пропаст? Често је и цео град страдао због једног развратника, као што се жителјима Сихема догодило да их потпуно истребе Јаковљеви синови зато што је Сихем уграбио Дину, Јаковљеву кћер. Оставимо сада оно што је било пре (Мојсејевог) Закона и ушитајмо: зар и сам Закон не заповеда да се невеста која није сачувала девственост убије камењем? Да се кћи свештеника која је пала у телесни грех сажеже огњем? Не забрањује ли да се плата блуднице даје као принос у храм? Зар није због Израћлаца који су блудничили са Моавкама у једном дану било побијено двадесет и три хиљаде њихових мушкараца? Зато нам и велики Павле каже: *Нишћ да блудничимо, као шћћо неки од њих блудничисе, и паде их у један дан двадесет и шћри хиљаде* (1. Кор. 10; 8). Овако је пре Мојсејевог Закона, у време Закона и после њега кажњаван блуд.

18. Шта онда рећи за нас, који имамо заповест да распнемо тело са његовим страстима и похотама, а ипак поново падамо у оно за шта долази гнев Божији на синове противљења? Упозорени смо на то да треба да умртвимо своје удове на земљи, и блуд, и нечистоту, и злу страст, и похоту, али не обраћамо пажњу на упозорења. Зар се не плашимо, ако ничег другог, а оно макар гнева Божијег, који нам прети и са неба и са земље, како овдашњим тако и веч-

ним мукама? Не осећамо ли лобожни страх пред јављањем у телу Сунца Правде, Христа, и зар никако нећемо да долично ходимо, као по дану? Не задрхтамо ли пред апостолским претњама, судовима и саветима, у којима се каже: *Не знашће ли да сћће храм Божији и да Дух Божији обитава у вама? Ако неко разара храм Божији, разориће њега Бог* (1. Кор. 3; 16–17), *изнашћ су дела шћла, која су: прелуба, блуд, нечистћћћћ, бесрамностћ... завистћ, убиствћ, шћћћћћћ, раскалашностћ, и слично овима за која вам унашћред казујем, као шћћо сам и раније шћворио, да они који шћћко нешћћо чине неће наследитћ Царствћ Божијег* (Гал. 5; 19–21), *јер знашћце ово, да ниједан блудник, или нечистћ, или лакомац, који је идооложћоклоник, нема наслеђа у Царствћу Христћа и Бога* (Еф. 5; 5) *и јер ово је воља Божија: свечћћћћ ваши* (у грчком тексту: "наша"), *да се чувћћћ од блуда, и сваки од вас да зна држћћћ своје шћћло у свечћћћћћ и у часћћ, а не у сћћрасној жељћ, као и незнабошћи који не познају Бога... Јер нас не шћрива Бог на нечистћћћћ, нећо у свечћћћћ. Који, дакле, одбавује, не одбавује човека нећо Бога, који је и дао Свечћћћћ Духа Својегћ вама* (1. Сол. 4; 3–8).

19. Да ли би ико могао набројати све изреке апостола и пророка које се односе на ово? А ево шта апостол препоручује целомудренима, онима који су постали удови Христевци: *Писах вам у шћсланишћ да се не мешћћћ са блудничћима* (1. Кор. 5; 9). Ако се они сами не одврате од блуда, апостол саветује друге да се одврате од њих и да их тако постиде, говорећи: *Да се не мешћћћ с неким који се браћћ зове, ако је блудник... с шћћћћћм заједно и да не јегечћће* (1. Кор. 5; 11). Видиш ли да онај ко се ваља у блуду представља заједничку срамоту за Цркву и да зато таквога сви треба да се клоне и да га изгоне? И сам Павле је сатани предао блудника из Коринта, не показавши нити љубав према њему нити га прихватиши назад све догле док овај на одговарајући начин није показао своје покајање.

20. О, човече, свим силама спасавај своју душу од таквих зала, садашњих и будућих, и то двоструких: и у будућем и у овом веку. Исавов род је одбачен због тога што је он био блудник и оскврител, а Ровоам је био лишен већег дела царства зато што је био љубитељ жена. Његов родитељ, Соломон, који је волео жене као нико други, отишћо је из овога живота не доживевши такву несрећу, и то због Давида који је једном починио тежак преступ, али га је очистио потоцима суза и другим делима покајања.

21. Бежите од блуда, браћо – заповеда опет Апостол. Да је и Самсон бежао од блуда, не би пао у Далилине руке, нити би заједно са косом изгубио снагу и очи, нити би пак неславно окончао живот међу иноплеменицима. Да су они које је Мојсеј предводио као војсковођа и законодавац бежали од блуда, не би принели жртву Велфегору и не би јели жртве за мртве, не би пали у оној мери у којој су пали. Да је од блуда бежао Соломон, не би одступио од Бога Који му је дао царство и мудрост, и не би подигао храм идолима.

22. Видите ли како блудна страст води човека чак и у безбожност? Ни лепота Сузана која је опчинила старце–судије у Вавилону не би их потом савладала и не би били побијени камењем да су од самог почетка бежали од те гнусне страсти, и да је (Сузану) претходно нису свакога дана развратно посматрали. Ни Олоферну не би била одсечена глава да најпре Јудитине сандале, како је записано, нису привукле његов поглед и да њена лепота није заробила његову душу. Зато Јов каже: *Завешћ положих очима својим да не помишљам на девојку* (Јов. 31; 1). Зар се ово утолико пре не односи на жену недоличног понашања, разведену или удату?

23. Према томе, богољупче, подвизавај се или у безбрачности или у богодарованом браку! Пиј воду из својих бунара, или, тачније речено, из твог јединог бунара, па и то чини целомудрено. У потпуности се уздржавај од незаконитог пијења, јер је то онда вода Стикса која се улива у (адску реку) Ахеронт, вода која је испуњена смртоносним отровом и има моћ да те отрује, јер оне који је пију одвлачи пред адска врата или, боље речено, у саме дубине пакла. Бежи од меда са развратних усана, јер се зна да оне лукаво узрокују смрт развратника, која се огледа у удаљавању од Бога. Давид о томе каже: *Где, који себе удаљују од Тебе појашуће, појубио си свакој прељубника* (Пс. 72; 27).

24. Нужно је, дакле да онај чије је тело посредством Светог Духа постало храм Божији и у коме обитава Дух Божији, буде чист или да се бар очишћује, да стално буде неоскрнављен и да се уздржава од препуштања насладама, да се труди да задобије непорочност и целомудреност и да бежи од сваког блуда и нечистоте, да бисмо сви ми у радости вечно обитавали уз непропадљивог Женика у непорочним ложницама, молитвама Оне Која Га је ради нашег спасења девствено родила, Његове приснодевствене, пренепорочне и преславне Мајке, сада и увек и у векове векова. Амми.

